

ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ 4.0 TRONG GIẢNG DẠY CỜ VUA CHO SINH VIÊN

PGS.TS Bùi Ngọc¹; ThS. Vũ Thế Anh²

Tóm tắt: Bài báo đề cập đến việc ứng dụng các thành tựu của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 trong giảng dạy môn cờ vua cho sinh viên (SV) nhằm nâng cao hiệu quả học tập và phát triển kỹ năng tư duy chiến thuật. Với sự phát triển của công nghệ thông tin, trí tuệ nhân tạo (AI), dữ liệu lớn (Big Data), các phương pháp giảng dạy truyền thống đang dần được thay thế bởi các công cụ kỹ thuật số tiên tiến.

Từ khóa: Các mạng công nghiệp 4.0, giảng dạy, cờ vua.

Abstract: This paper discusses the application of achievements from the Fourth Industrial Revolution in teaching chess to students, aiming to enhance learning efficiency and develop tactical thinking skills. With the advancement of information technology, artificial intelligence (AI), and big data, traditional teaching methods are gradually being replaced by advanced digital tools.

Keywords: Fourth Industrial Revolution, teaching, chess.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Cách mạng Công nghiệp lần thứ tư (CMCN 4.0) đã và đang diễn ra một cách nhanh chóng, mạnh mẽ, gây tác động sâu sắc đến mọi lĩnh vực của đời sống xã hội. Trong kỷ nguyên số hóa, giáo dục đại học (GDĐH) sẽ thay đổi sâu rộng từ môi trường giáo dục, vai trò của người dạy, người học đến phương pháp dạy học. Do đó, để đổi mới giáo dục đại học, đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động, cần nâng cao nhận thức, đổi mới tư duy về phát triển GDĐH; đổi mới chương trình và phương thức đào tạo; áp dụng công nghệ vào quá trình giảng dạy ở các môn học là một trong những vấn đề đang được quan tâm hiện nay.

Có thể nói khoa học công nghệ được áp dụng trong môn cờ vua bắt đầu từ năm 1950, với việc xuất hiện máy tính đánh cờ tự động. Năm 1956, MANIAC trở thành máy tính đầu tiên đánh bại con người, dù chỉ tiến hành trên bàn cờ 36 ô (không có Tượng). MANIAC thắng sau 23 nước đi. Năm 2006, máy tính Deep Fritz thắng Kramnik 4-2 trong ván đấu có giá trị một triệu euro (khoảng 1,2 triệu đôla). Mỗi quan tâm của người hâm mộ làng cờ với những trận người và máy suy giảm kể từ đó. Khoa học đã chiến thắng con người.

Đến nay, dưới sự phát triển lớn mạnh của khoa học công nghệ trong thời đại 4.0 ngoài máy tính, có rất nhiều các phần mềm, website đều đã ra đời để phục vụ việc tập luyện và thi đấu môn cờ vua.

Chính vì vậy, việc nghiên cứu “**Ứng dụng công nghệ 4.0 trong giảng dạy cờ vua cho SV**” là vấn đề rất thực tiễn hiện nay.

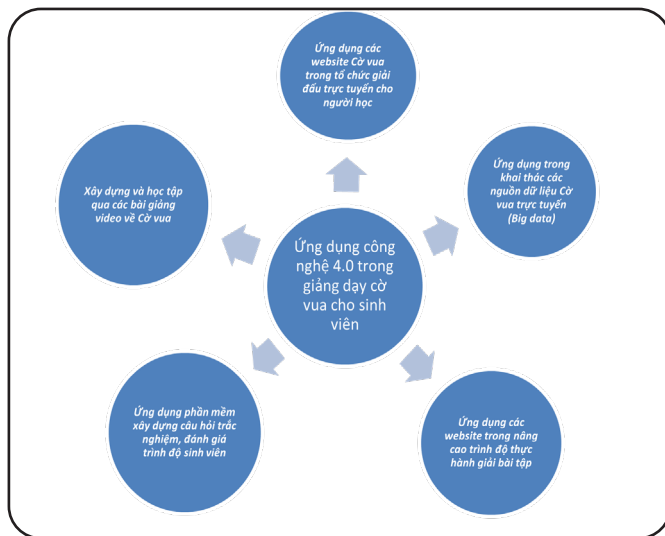
Quá trình nghiên cứu sử dụng các phương pháp

phân tích và tổng hợp tài liệu, phương pháp quan sát và phỏng vấn tọa đàm và toán thống kê.

2. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN

Việc học tập môn cờ vua nói chung và cờ vua nói riêng không chỉ bó hẹp học tập trong lớp học mà còn có thể tổ chức ở ngoài lớp học hoặc ngoài giờ lên lớp chính khóa cũng như học ở bất cứ thời điểm nào. SV có thể học theo tốc độ riêng không cùng thời điểm (bất đồng bộ) hoặc có thể giảng dạy trực tiếp bởi giảng viên (đồng bộ). Sự kết hợp phương pháp học từ xa và dạy học trực tuyến (face-to-face) được gọi là học tập hỗn hợp (blended learning). Lớp học ảo có thể được sử dụng bởi SV và giảng viên tại nhà, trường học, trung tâm đào tạo.

Dưới đây là một số hình thức ứng dụng công nghệ 4.0 trong giảng dạy cờ vua (hình 1).

Hình 1. Các hình thức ứng dụng công nghệ 4.0 trong giảng dạy cờ vua

1: Viện Khoa học Thể dục thể thao

2: Trường Đại học Sư phạm kỹ thuật Hưng Yên

2.1. Ứng dụng các website cờ vua trong tổ chức giải đấu trực tuyến cho người học

Hiện nay có khá nhiều website quốc tế đang được nhiều người sử dụng như: lichess.org (hình 2); playchess.com; chess.com; chesscube.com; chess24.com...

Hình 2. Ván đấu online trên website cờ vua Lichess.org

Việc sử dụng các phần mềm tổ chức giải đấu online giúp cho giải đấu có thể có hàng trăm người chơi cùng tham gia giải đấu một lúc. Đặc biệt các SV có thể tập luyện và tiếp cận với nhiều phong cách thi đấu của các vận động viên trong nước và quốc tế. Các ván đấu được lưu trữ và có phần mềm phân tích ván đấu sau khi ván đấu diễn ra, từ đó cho phép người chơi tìm ra những nước cờ sai lầm và có phương hướng khắc phục. Việc sử dụng phần mềm chơi cờ trực tuyến là khá phổ biến trong thời đại hiện nay, góp phần nâng cao trình độ cho người chơi, đặc biệt là cờ vua trường Đại học TDTT Bắc Ninh.

Dựa vào việc sử dụng các phần mềm chuyên môn trên, trong quá trình học, giảng viên có thể xem tất cả các ván đấu của SV, nắm bắt được kiến thức kỹ năng của SV. Việc tổ chức giảng dạy này giúp cho các SV được phối hợp với nhau, việc học đồng bộ giúp SV cởi mở hơn đồng thời tiếp cận được nhiều kỹ thuật khác trên thế.

2.2. Ứng dụng trong khai thác các nguồn dữ liệu cờ vua trực tuyến (Big data)

Hiện nay việc tra cứu nguồn dữ liệu cờ vua, đặc biệt những ván đấu của các Đại kiện tướng đã chơi là một trong những cách học cờ tốt nhất để có thể tìm được nước đi mạnh nhất, cũng như có thể phân tích phong cách, lối chơi của mỗi kỳ thủ, qua đó sẽ nâng cao được vốn kiến thức cũng như trình độ chuyên môn của người chơi.

Hiện có nhiều website đã cung cấp các ván đấu cờ vua, tuy nhiên website chessbase.com là website lâu đời và có uy tín. Các nhà quản lý website chessbase

đã cập nhật hệ thống hàng triệu ván đấu của các giải đấu được Liên đoàn cờ thế giới tổ chức (hình 3).

Hình 3. Các ván đấu trên website opening.chessbase.com

Qua website này, giúp cho SV có phương pháp tự nâng cao trình độ. SV có thể hàng ngày tự xem các ván đấu được cập nhật mới, hoặc khi cần tra cứu một ván đấu theo khai cuộc nào đó thì chỉ việc sử dụng website này thực hiện các nước đi, sau đó hệ thống website tự động cung cấp danh mục các ván cờ theo yêu cầu. Do vậy, trong quá trình đào tạo SV, giảng viên cần trang bị cho SV phương pháp học tập này để SV có thể tự học và nghiên cứu.

2.3. Ứng dụng các website trong nâng cao trình độ thực hành giải bài tập

Việc tiếp cận hàng vạn, hàng triệu thế cờ theo chủ đề chiến thuật, chiến lược, khai cuộc, trung cuộc, tàn cuộc sẽ góp phần giúp cho SV nhanh chóng hoàn thiện kỹ năng cũng như năng lực tư duy. Qua đó trình độ của SV được cải thiện đáng kể.

Có nhiều website cờ vua giải bài tập như Chess.com; Lichess.org; chesstempo.com; chessbase.com... đã cung cấp rất nhiều các chủ đề kỹ chiến thuật cho người học. Các bài tập cũng được sắp xếp theo trình tự từ dễ đến khó, từ đơn giản đến phức tạp. Một số website giải bài tập cũng được tính hệ số Elo, góp phần tạo hứng thú cũng như phản ánh trình độ tương đối chính xác của người học (ví dụ hình 4).

Hình 4. Ứng dụng website lichess.org trong nâng cao trình độ thực hành

2.4. Ứng dụng phần mềm xây dựng câu hỏi trắc nghiệm, đánh giá trình độ SV cờ vua

Việc đánh giá kiến thức và kỹ năng của SV qua mỗi giai đoạn học tập hoặc kết thúc mỗi học phần là công việc thường xuyên của người giảng viên, để có thể biên soạn được nhiều bài kiểm tra trắc nghiệm cũng như tự luận thì giảng viên có thể sử dụng các ứng dụng của các phần mềm Powpoint; Microsoft teams; Google form... hoặc các phần mềm chuyên nghiệp khác để tạo ra những bài kiểm tra mong muốn.

2.5. Xây dựng và học tập qua các bài giảng video về cờ vua

Nhiều SV thông qua các ứng dụng youtube, facebook... để xem được các bài giảng video hướng dẫn cờ vua. Đây cũng là một trong hình thức học trực tuyến bất đồng bộ, học viên có thể học theo tốc độ riêng. SV có thể nghe một bài giảng nhiều lần dành thời gian suy nghĩ về câu hỏi mà không ảnh hưởng đến tốc độ của lớp học. Qua các khoá học trực tuyến, học viên có thể đạt được bằng cấp nhanh hơn, có thể học lại mà không ngại việc học chung với các sinh viên ít tuổi hơn. SV có thể tiếp cận rất nhiều các khoá học đa phương tiện khi học trực tuyến, đồng thời các khoá học ở đại học, đi thực tập, đi chơi thể thao hay làm việc mà vẫn có thể tốt nghiệp lớp học.

3. KẾT LUẬN

Ứng dụng công nghệ 4.0 trong giảng dạy cờ vua cho SV mang lại nhiều ưu điểm. Một trong những ưu điểm nổi bật khi ứng dụng công nghệ 4.0 trong giảng dạy cho cờ vua là học trực tuyến, góp phần đáp ứng nhu cầu của SV cũng như người học ở những nơi xa, đặc biệt là những SV có trình độ chuyên môn cao là VĐV hoặc các huấn luyện viên ở các tỉnh thành ngành, người học có thể chọn học vào cuối tuần hoặc buổi tối.

Bài giảng có thể được học không giới hạn số lần, điều này đặc biệt cần thiết tại thời điểm ôn thi khi SV đang chuẩn bị cho kỳ thi giữa kỳ hoặc cuối kỳ. SV có thể tham dự các bài giảng bất cứ khi nào SV muốn.

Tích kiệm thời gian: Các bài giảng cờ, các tình huống và dữ liệu ván đấu cờ vua được cung cấp một cách nhanh chóng. SV không cần phải đi đến địa điểm đào tạo. SV có thể tập luyện và thi đấu cờ không chỉ ở trong nước mà còn với các kỳ thủ trên thế giới.

Học trực tuyến cũng tiết kiệm chi phí hiệu quả so với các hình thức học tập truyền thống. Khi SV đang học tại địa điểm của riêng sẽ được giảm chi phí đi lại

(ví dụ như chỗ ở) khi đào tạo diễn ra tại một thành phố và hoặc tài liệu học tập bên ngoài khác.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đàm Quốc Chính, Nguyễn Hồng Dương, Đặng Văn Dũng (2000), *Chiến thuật trong Cờ Vua*, Nxb TĐTT
2. Bộ môn Cờ (2019), *Đề cương chi tiết học phần môn học lý luận và phương pháp môn cờ vua*
3. Nguyễn Hồng Dương (2014), “Xác định các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng đào tạo SV chuyên ngành Cờ Vua hệ đại học trường Đại học TĐTT Bắc Ninh”, Bài báo khoa học, Tạp chí KHĐT&HLTT số 5, trang 57
4. Nguyễn Hồng Dương (2012), *Xây dựng bài giảng điện tử môn chuyên ngành Cờ vua ngành SPTD cho SV trường Đại học TĐTT Bắc Ninh*. Đề tài cấp cơ sở
5. Nguyễn Hồng Dương, Đặng Văn Dũng, Đàm Quốc Chính, Bùi Ngọc, Trần Văn Trường, Nguyễn Ngọc Tuấn (2015), *Giáo trình Cờ Vua*, Nxb TĐTT.

Nguồn bài báo: Bài báo được trích từ đề tài cấp cơ sở tại trường Đại học TĐTT Bắc Ninh, Giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo SV chuyên ngành cờ vua hệ đại học Trường Đại học TĐTT Bắc Ninh. Đề tài cấp cơ sở. Người chịu trách nhiệm: PGS.TS Bùi Ngọc. Email: ngocvkhdttt@gmail.com.

Ngày nhận bài: 20/6/2024; **Ngày duyệt đăng:** 20/9/2024.

Ảnh minh họa (nguồn Internet)